

Congo: Kabila niet echt weg na verkiezingen. Heel zijn beleid bekampen!

De parlements- en presidentsverkiezingen die in 2016 gepland waren, vonden uiteindelijk op 30 december 2018 plaats. In onze oktoberkrant brachten we een schets van de inzet van deze verkiezingen en de algemene toestand van Congo. We titelden “Vertrek van Kabila volstaat niet voor echte verandering.” Na de verkiezingen is Kabila officieel weg, maar in de praktijk niet echt. Artikel door Alain Mandiki.

Wat is de situatie?

De Onafhankelijke Nationale Kiescommissie (CENI) was de officiële instantie die de verkiezingen organiseerde en ook het resultaat bekendmaakte. Voorzitter Corneille Nangaa en zijn ploeg, allemaal bondgenoten van Kabila, kondigden aan dat Félix Tshisekedi van de Union pour la Démocratie et le Progrès Social (UPDS, waarnemend lid van de ‘Socialistische’ Internationale) won met 38,57% van de stemmen. Tshisekedi werd gesteund door de alliantie Cap pour le Changement (CACH). Na hem volgt Martin Fayulu, de kandidaat van de doodgeboren alliantie van de verenigde oppositie Lamuka, met 34,8%.

De resultaten voor de parlementsverkiezingen volgden enkele dagen later. Die werden volgens de kiescommissie gewonnen door de partij van Kabila. Het Front Commun pour le Congo (FCC) behaalde 350 verkozenen, tegenover 48 voor CACH en

80 voor Lamuka. Analisten stelden dat dit resultaat betekent dat de president officieel wel staatshoofd zal zijn, maar niet echt zal regeren.

De resultaten hebben meteen vanuit alle hoeken kritiek opgeleverd. Weinig mensen hechten geloof aan de officiële resultaten. Wij denken dat deze resultaten wijzen op een machtsakkoord tussen Kabila en de UDPS van Tshisekedi, die in slechte papieren zat nadat hij de dynamiek van een eengemaakte kandidatuur van de oppositie doorbrak. Gezien de dynamiek van de campagne en de verklaringen van diverse organisaties (zoals CENCO – de Commission Episcopale Nationale Congolaise – maar ook strijdgroepen als Lucha en internationale instanties) die als waarnemer in de kiesbureaus waren, is het waarschijnlijk dat Martin Fayulu de echte winnaar van de presidentsverkiezingen was.

Er zijn heel wat oproepen voor een hertelling. Het komt uit alle hoeken: de VS, EU, Human Rights Watch, CENCO, ... Maar de officiële kiescommissie sloot meteen het debat: de bekendgemaakte resultaten zijn definitief en dus houdt Kabila eigenlijk de touwtjes in handen.

Instabiele en volatiele situatie

Het regime zelf beseft dat de bekendmaking van de resultaten gevoelig lag. Er werd beslist om de aanwezigheid van politie en leger in de steden op te voeren. Het internet werd afgesloten zodat protest tegen de officiële resultaten minder gemakkelijk is. In verschillende regio's, zoals Kikwit, waren er confrontaties tussen demonstranten en de ordediensten. Op het ogenblik van schrijven, is er sprake van minstens 20 doden.

Wat er nu zal gebeuren, is onzeker. Er zijn verschillende scenario's mogelijk. Kabila zal proberen om naargelang de mogelijkheden zijn positie te versterken. In drie districten waren er geen verkiezingen: Béni, Butembo en Yumbi. De nieuwe president is dus niet verkozen door algemene verkiezingen, wat als argument kan gebruikt worden om de resultaten te schorsen en de macht in handen van de huidige instellingen te laten. Het feit dat er valsheid in geschrifte is door gesjoemel met zijn diploma, kan ingeroepen worden om de resultaten te annuleren omdat de president ‘verhinderd’ is. Daarop kan Kabila als senator voor het leven terug binnenglippen als Senaatsvoorzitter. Als het resultaat geannuleerd wordt, moeten er nieuwe verkiezingen komen. Een nieuwe burgeroorlog valt evenmin uit te sluiten.

Martin Fayulu, volgens waarnemers de echte winnaar, diende klacht in bij het Grondwettelijk Hof. Dat hof is echter aangesteld door Kabila en zijn medestanders. Wellicht komt er geen uitspraak die ingaat tegen de belangen van de broodheren van de rechters.

Alle scenario's zijn afhankelijk van een belangrijke en voorlopig nog onbekende factor: het antwoord van de werkenden, jongeren, kleine landbouwers en arme massa's. Het kiesproces werd niet gecontroleerd door de meerderheid van de bevolking. De staatsinstellingen verdedigen niet de belangen van de bevolking, maar die van een kleine parasiterende minderheid die zichzelf verrijkt met de kruimels die van de tafel van de internationale handel vallen.

Is een vreedzame machtsovergang mogelijk?

Na bijna tien jaar burgeroorlog waarin het land verwoest werd en bijna 6 miljoen doden vielen, wilden de mensen in 2006 een president die door de volledige bevolking gekozen werd. Kabila stond op het hoogtepunt van zijn populariteit en won die verkiezingen. De afgelopen tien jaar werd nogmaals duidelijk dat democratische eisen steeds moeten gekoppeld worden aan systeemverandering. Onder het kapitalisme wordt het grootste deel van de geproduceerde rijkdom door een lokale burgerij ('compradore') verkocht voor rekening en in dienst van grote internationale kapitalistische groepen. Democratische en economische eisen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De hele geschiedenis van het algemeen stemrecht toont ons dat de kapitalisten enkel bereid zijn om democratische en economische toegevingen te doen als ze in hun bezit van de productiemiddelen bedreigd zijn.

Heel wat commentatoren roepen op tot rust en respect voor de instellingen. Fayulu zelf trok naar het Grondwettelijk Hof. Velen willen een hertelling van de stemmen. Wij denken dat de staat niet boven het gewoel staat. De overheid is niet neutraal en kan dat ook niet zijn. Zelfs in ontwikkelde kapitalistische landen verdedigt de staat de sociale minderheid die de meerderheid uitbuit. In die landen heeft de arbeidersbeweging door strijd democratische en sociale rechten afgedwongen. Dit geeft de staat een grotere sociale basis, het kan de kapitalisten zelfs redden. Maar zodra er een grote sociale confrontatie is, komt het klassen karakter van de staat meteen weer op de voorgrond. Kijk maar hoe de beweging van gele hesjes in Frankrijk wordt aangepakt door alle staatsinstellingen (president, parlement, politie, gerecht, ...).

Als revolutionaire marxisten denken we dat vertrouwen stellen in de overheid vandaag in Congo betekent dat Kabila en co de mogelijkheid krijgen om hun bewind verder te zetten. Nadat

Kabila onder druk de verkiezingen uiteindelijk moest organiseren, hebben hij en zijn aanhangers er alles aan gedaan om de structuren te behouden waarmee ze zichzelf op de kap van de Congolezen verrijken.

Kabila speelde in op tegenstellingen onder de Congolese politieke partijen en allianties om terug wat steun op te bouwen. Hij sloot bovendien een militair samenwerkingsakkoord met Rusland om enige buitenlandse steun te krijgen.

Om tot echt democratische verkiezingen te komen waarna verkozenen echte verandering realiseren, moeten we ons baseren op de belangrijkste sociale tegenstellingen in de huidige samenleving. Dat is de tegenstelling tussen diegenen die van hun arbeid leven en diegenen die van hun bezittingen leven. Voor transparante en democratische verkiezingen moeten we het volledige proces controleren.

Er is in eerste instantie nood aan een partij die de belangen van de sociale meerderheid verdedigt. Zo'n partij kan de plaats zijn waar militanten samenkomen om hun ervaringen in strijd te delen en om na te gaan welke volgende stappen nodig zijn. Deze partij moet de kwestie van de machtsovername stellen, zodat we dit niet overlaten aan politici waarvan we weten dat ze corrupt zijn of slechts de belangen van de kapitalisten dienen. Fayulu is bijvoorbeeld een voormalige topman uit de oliesector die de steun kreeg van Jean-Pierre Bemba en Moïse Katumbi. Die namen in het verleden deel aan de macht en komen niet op voor de belangen van de meerderheid van de bevolking.

Een oproep tot nieuwe presidents- en parlamentsverkiezingen moet gekoppeld worden aan het vestigen van comités in alle kiesdistricten waarbij verkozen vertegenwoordigers de stembusgang controleren en de bevolking beschermen tegen mogelijke repressie.

Enkel collectieve strijd van de massa's kan economische en democratische eisen afdwingen. Deze eisen botsen sinds de onafhankelijkheid steeds op het kapitalistisch productiesysteem en de zoektocht naar winsten in de regio. De huidige situatie in Congo en Afrika toont dat het kapitalisme geen democratie en sociale vooruitgang brengt. We moeten opkomen voor een socialistische samenleving waar de rijkdom op een geplande en democratische wijze geproduceerd en verdeeld wordt.